

Türkçe Eğitimi Alanında Üstün Yetenekli Öğrenciler Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri

Ali KIRCI¹ , Mustafa CEYLAN²

Öz: Bu çalışmada, üstün yetenekli bireylere ilişkin Türkçe eğitimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin betimsel içerik analizi yöntemi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda YÖK veri tabanında erişim izni olan araştırmalar çeşitli anahtar kelimeler kullanılarak taranmış, tarama sonucunda Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli bireylerle gerçekleştirilen toplam 24 teze ulaşılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezler araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama aracı kullanılarak betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda lisansüstü tezlerde sıklıkla tercih edilen beceri alanlarının okuma ve yazma olduğu, diğer beceri alanlarına yönelik çalışmaların yapılmadığı belirlenmiştir. Söz konusu tezlerin gerçekleştirildiği anabilim dalları dikkate alındığında ise en fazla tezin Türkçe eğitimi alanında yapıldığı görülmüştür. Lisansüstü tezler yöntemleri açısından değerlendirildiğinde ise nitel, nicel ve deneysel yöntemlerin hemen hemen eşit sayıda tercih edildiği görülmürken karma yöntemin diğer yöntemlere göre daha az tercih edildiği tespit edilmiştir. Benimsenen yönteme uygun olarak tasarlanan çeşitli müdahale programlarının olduğu ve müdahalelerin olumlu katkılar sunduğu görülmüştür. Diğer taraftan üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren bireyleri çalışma grubuna dâhil eden tezlerin sonuçları incelendiğinde ise üstün yetenekli bireylerin araştırmaların birçoğunda daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Üstün yetenekli öğrenciler, Türkçe eğitimi, lisansüstü tezler, eğilimler

Trends of Graduate Theses on Gifted Students in the Field of Turkish Education

Abstract: In this study, it is aimed to examine the postgraduate theses made in the field of Turkish education about gifted individuals by using descriptive content analysis method. For this purpose, a total of 24 theses, which were carried out in the field of Turkish education with gifted individuals, were reached. Studies were evaluated in terms of various variables. As a result of the examination, it was determined that the most preferred skill areas in postgraduate theses are reading and writing. According to the department in which the theses examined, it was seen that the most theses were made in the field of Turkish education. When evaluated in terms of methods, it was seen that qualitative, quantitative and experimental methods were preferred almost equally, while it was determined that mixed method was preferred less than other methods. It has been observed that there are various intervention programs designed in accordance with the adopted method and that the interventions provide positive contributions. On the other hand, when the results of the

Geliş tarihi/Received: 17.04.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 26.01.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Ar. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, alikirci@artvin.edu.tr, 0000-0002-7733-1890

² Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, mceylan@artvin.edu.tr, 0000-0003-1922-0161

Atf için/To cite: Kırıcı, A. & Ceylan, M. (2023). Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrenciler konusunda yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 150-179. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1104741>

theses that included gifted and normally developing individuals in the study group were examined, it was found that gifted individuals were more successful in most of the studies.

Keywords: Gifted students, Turkish education, graduate theses, trends

Giriş

Üstün yetenek kavramı yıllar içerisinde çok fazla değişime uğramış olsa da günümüzde toplum tarafından bilinen ve özellikle son yıllarda ilgi gören bir kavramdır. Üstün yetenek kavramının temelleri zekâya dayanmakta ve izleri Aristo, Plato, Yusuf Has Hacib gibi ünlü düşünürlerin çalışmalarına kadar dayanmaktadır (Sak, 2010, s10). Geçmişten günümüze değin birçok araştırmaya konu olan bu kavram zaman zaman zekâ ile ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Zekâya ilişkin pek çok tanım olsa da en kapsamlı tanım Renzulli (2005) tarafından “Kavrama, genelleştirme, birleştirme eleştirme, soyutlama, çözümlenme, kavram oluşturma, yargılama ve sonuç çıkarma gibi bilmeye yönelik bütün zihinsel işlevleri gerçekleştiren yeti.” olarak yapılmıştır. Zekânın tanımında olduğu gibi üstün yetenekli kavramına ilişkin de pek çok tanım yer almaktadır. Tannenbaum (2003) üstün yeteneklileri; ahlaki, fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel veya insanlığın sanatsal yaşam standartlarını yükseltecek derecede yaratıcı fikirler geliştirecek bireylere verilen ad olarak tanımlamıştır. Ülkemizde üstün yetenekli bireylerin eğitim aldıkları kurum olan Bilim ve Sanat Merkezlerinin Yönergesinde; akademik becerilerin bazılarında ya da zekâ, yaratıcılık, estetik kaygısı ve liderlik yönleriyle akranlarından belirgin oranda yüksek performans sergileyen bireyler olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2015). 1972 yılında ABD’de yayımlanan Marland raporunda üstün yetenek; zihinsel performans, özel alanlardaki akademik performans, yaratıcı düşünme performansı, öne çıkabilme performansı, estetik ve görsel alanlardaki performans, psikomotor becerilerin birinde ya da bir kaçında üstün performans sergileme olarak tanımlanmıştır (NAGC, 2017).

Üstün yetenekli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarından tanımlarda yer alan özellikler dışında da farklılaştıkları alanlar bulunmaktadır. Üstün yetenekli öğrenciler akranlarından fiziksel olarak daha fazla doğum ağırlığına sahip olma, bebeklik dönemlerinde daha hareketli olma, beklenenden ileri düzeyde sinir sistemine sahip olma, duyu organlarının hassas ve duyarlı olması, hastalıklara karşı dirençli olma ve koordinasyon gerektiren hareketlerde akranlarından daha hızlı olma gibi durumlarda farklılaşmaktadırlar. Zihinsel olarak da akranlarından; duyu organlarıyla hissettikleri şeylere karşı daha hassas, dikkatleri daha uzun süreli, ezber yetenekleri daha güçlü, hafızaları daha kuvvetli, düşünme hızları daha fazla, sözcük dağarcıkları daha geniş, sayı algısı ve matematiksel akıl yürütme becerileri daha yüksek, zaman kavramını daha erken yaşta edinme, merak duygusunun yoğun olması, okuduğunu anlama becerilerinin daha üst düzeyde olması, hayal güçlerinin gelişmiş olması ve yaratıcılıklarının yüksek olmasıyla farklılaşmaktadırlar. Kişisel özellikleri bakımından; yaşantılarında bağımsız olma isteği, ulaşılması zor hedefler belirleme, öz denetim mekanizmalarının güçlü olması, mükemmeliyetçi olmaları, yüksek özgüven göstermeleri, iş birliğine yatkın olmaları, sabırlı olmaları, aşırı duygusal olmaları gibi özellikleri ile akranlarından farklılaşmaktadırlar. Ayrıca üstün yetenekli öğrenciler; sosyal olarak yaşlılarından büyüklerle arkadaşlık kurmaları, bulunduğu ortamda popüler olmaları, neşeli tipler olmaları, bebeklik döneminde erken gülme davranışları sergilemeleri ve

karşısındakilerin duygu ve düşüncelerine ilişkin çıkarımda bulunmaları bakımından akranlarına göre daha üst düzey performans sergilemektedirler (Manning, 2006; Santrock, 2011; Sak, 2010).

Üstün yetenekli öğrencileri belirleme ve uygun eğitimi almalarını sağlama süreci ülkemizde üç aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama olan tarama aşaması, öğrencilerin belirlenen ölçme araçlarıyla taranması ya da öğretmen veya ebeveynler tarafından aday gösterilmesi sürecidir. İkinci aşama test aşamasıdır. Bu aşamada aday gösterilen öğrencilerin bireysel ya da grup testlerine alınması söz konusudur. Öğrencilerin yerleştirilecekleri kurumlara bağlı olarak uygulanan zekâ ve yetenek testleri çeşitlilik gösterebilmektedir. İkinci aşamada belirlenen öğrencilerin uygun programlara yerleştirilmesini içeren son aşama karar alma aşamasıdır. Öğrencilere ilişkin toplanan veriler bu aşamada bir kurul tarafından değerlendirilir ve hangi öğrencilerin ne tür programlara alınacağına karar verilir (Sak, 2021, s.519). Özellikle yapılandırmacı yaklaşımla temellendirilen öğretim programlarının öğrenci merkezli bir anlayış benimsemesi ve öğrencilerin yaratıcılıklarını desteklemeye öncelik vermesi üstün yetenekli öğrencilere uygulanan programların temelini oluşturmaktadır (Matthews, 2000). Normal gelişim gösteren öğrencilerde olduğu gibi üstün yetenekli öğrencilerin de akademik becerilerinin temelini Türkçe eğitimi içerisinde yer alan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri oluşturmaktadır. Bundan dolayı üstün yetenekli öğrencilerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmaları büyük önem taşımaktadır.

Anne karınıda işitmeye başlayan sağlıklı insan yavrusunun dil edinimi safhasında da ilk edindiği beceri dinlemedir. Dil eğitimi için büyük önem taşıyan dinleme becerisi, çeşitli sesleri işitme ve anlamlandırma sürecidir (Güneş, 2014, s.79). Dinleme becerisinin edindirilmesinin amacı öğrencilere iletişim, dil, sosyal ve öğrenme becerilerinin kazandırılması ve öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesidir. Bisland (2004), üstün yetenekli öğrencilerin dinleme türlerinden en sık etkili ve eleştirel dinleme türlerini kullandıklarını, normal gelişim gösteren akranlarına göre dinleme becerilerinin daha ileri düzeyde olduğunu ve özellikle liderlik becerilerini geliştirmeye yönelik programların oluşturulmasında dinleme becerisine ağırlık verilmesinin son derece önemli olduğunu vurgulamıştır.

Dinleme becerisinin ardından öğrenilen bir diğer beceri konuşma becerisidir. Konuşma, bir insanın başka bir insana ya da topluluğa duygu ve düşüncelerini sözle anlatmasıdır (Sever, 2011). Sak (2010), üstün yetenekli öğrencilerin dil becerilerine değinirken üstün yetenekli bireylerin sözcük dağarcıklarının akranlarından geniş olduğunu ve sözcükleri akranlarına göre etkili kullanabildiklerini belirtmiştir. Konuşma becerisi ile doğrudan ilişkili olan yaratıcı düşünme becerisi, sözcük dağarcığı, dilin etkili kullanımı gibi becerilerde üstün yetenekli öğrenciler akranlarına göre daha fazla performans göstermektedirler (Bisland, 2004). Ayrıca üstün yetenekli öğrencilerin konuşma becerilerinin düzeyi onların liderlik, ikna edicilik becerilerinde ve diğer akademik becerilerde de ön plana çıkmalarını sağlamaktadır (Manning, 2006; Santrock, 2011).

Dinleme ve konuşma becerisini kazanan bireylerin edindiği bir sonraki dil becerisi ise okumadır. Türkçe eğitimi içerisinde yer alan becerilerden biri olan okuma becerisi; yazılı ve basılı metinlerdeki sözcüklerin sesbilgisel, ortografik ve morfolojik bilgi ve beceriler ile çözümlendiği, çözümlenen sözcüklerin geçmiş bilgi ve deneyimlerle bağdaştırılıp anlamlandırıldığı ve son olarak anlamlandırılan sözcüklerin sözdizimsel bilgi ve beceriler ile analiz edilerek metinde verilmek istenen mesaja ulaşıldığı süreç olarak tanımlanmaktadır (Güldenöglü vd., 2015). Pek çok akademik beceride olduğu gibi üstün yetenekli öğrenciler akranlarından okuma becerisinde de farklılaşmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin akıl yürütme becerilerinin akranlarından ileri düzeyde olması onlara okuma becerisinde çıkarımda bulunma, tahmin etme, değerlendirme yapma

ve eleştirel bakış açısıyla yaklaşma gibi ayrıcalıklar tanımaktadır (Santrock, 2011; Robinson vd., 2014, s.53).

Diğer becerilere göre ilerleyen yıllarda edinilen yazma becerisi ise sözlü anlatım becerisinin ardından yazılı anlatım becerisinin de gelişmesi için oldukça önemlidir. Yazma, öğrencilerin bireysel düşüncelerini yazılı metin hâline getirmeden önce konunun belirlenmesinden itibaren ortaya çıkan ürünün okurlara ulaşabilmesine kadar geçen süreci kapsamaktadır (Tompkins, 2006). Neumeister (2004) 22 üstün yetenekli üniversite öğrencisi ile yürüttüğü çalışmada öğrencilerin mükemmeliyetçilik algılarının yüksek olmasından dolayı yazma becerisinden kaçındıklarını belirtmiştir. Yine Robinson vd., (2014), üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin akranlarından daha ileri düzeyde olduğunu ancak desteklenmesi koşuluyla üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcı metinler ortaya koyabileceklerini vurgulamıştır.

Tüm bu açıklamalar dikkate alındığında üstün yetenekli öğrenciler ile yapılan Türkçe eğitimi alanındaki araştırmaların önem kazandığını söylemek mümkündür. İlgili literatür incelendiğinde ise Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen tezlerin az sayıda olduğu görülmektedir. Hâlbuki Türkçe eğitiminin diğer akademik alanlarla ilişkisi oldukça fazladır (Güneyli vd., 2010). Okuduğunu anlayamayan, sağlıklı akıl yürütme becerilerini kazanamamış bireylerin akademik başarısının istenilen düzeyde olması pek olası değildir. Bu nedenle Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen tezlerin eğilimlerinin belirlenmesinin alana katkı sağlayacak diğer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı da üstün yetenekli bireylere ilişkin Türkçe eğitimi alanında yapılan tezlerin eğilimini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

1. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının yıllara göre dağılımları nasıl değişmektedir?
2. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının katılımcıları kimlerdir?
3. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarında hangi araştırma yöntemleri kullanılmaktadır?
4. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarında hangi ölçme araçlarına yer verilmektedir?
5. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının konuları nelerdir?
6. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarında geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına yer verilmiş midir?
7. Üstün yetenekli bireylerle yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarından elde edilen sonuçlar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen Türkçe eğitimi alanındaki çalışmaların genel eğilimini belirlemek amacıyla betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz sınırları belirlenmiş bir konu hakkında yürütülen çalışmaların mevcut durumlarını ve çalışmalardan elde edilen sonuçları değerlendirmeye olanak tanıyan sistematik bir yöntemdir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Konu alanındaki çalışmalara bütüncül bir yaklaşım sergilemeye imkân

sağlaması sayesinde ilgili alanda çalışma gerçekleştirmek isteyen araştırmacılara genel eğilim hakkında bilgi vermektedir (Cohen vd., 2007).

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen Türkçe eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerin belirlenmesi amacıyla ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan durumların araştırmaya dâhil edilmesidir. Söz konusu ölçütler önceden hazırlanmış olan hazır listeler olabileceği gibi araştırmacı tarafından da oluşturulmuş olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada kullanılan ölçütlerin belirlenmesi sürecinde öncelikle ilgili literatür taranmış ve araştırmaya dâhil edilecek lisansüstü tezler için ölçüt listesi oluşturulmuştur. Belirlenen ölçüt listesi hakkında 2 farklı alan uzmanının görüşü alınmış ve geri bildirimler dikkate alınarak ölçütler belirlenmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilecek lisansüstü tezler için dikkate alınan ölçütler şunlardır: a) YÖK veri tabanında erişim izni olan çalışma olması, b) üstün yetenekli öğrencilerin çalışma grubu içerisinde yer alması, c) Türkçe eğitimi ile ilgili herhangi bir konu alanını içermesi (Örneğin; okuma, yazma, konuşma vb.), d) belirlenen anahtar sözcüklerle tarama sonrasında ulaşılabileceği. Belirlenen ölçütlerin uygulanması için ise “üstün zekâli”, “üstün zekalı” “üstün yetenekli”, “özel yetenekli”, “okuma”, “anlama”, “dinleme”, “konuşma”, “Türkçe”, “dil bilgisi”, “temel dil becerileri”, “dört temel beceri”, dil bilimi”, “dilbilim” anahtar sözcükleri farklı kombinasyonlarda kullanılarak YÖK veri tabanında tarama yapılmıştır.

Araştırmanın Materyali

İlgili veri tabanında gerçekleştirilen tarama sonucunda ulaşılan 97 lisansüstü tez araştırma ölçütleri dikkate alınarak incelenmiş, 73 çalışma ölçütleri karşılamadığı için araştırmanın dışında bırakılmak üzere işaretlenmiştir. Ölçütleri karşılayan 15 yüksek lisans 9 doktora tezi olmak üzere toplam 24 lisansüstü çalışma araştırmaya dâhil edilmiştir. Belirlenen araştırmalar yayın yılı, anabilim dalı, yöntemi, amacı, geçerlik güvenilirlik sonucu gibi çeşitli değişkenler dikkate alınarak ayrıntılı olarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda araştırmaların genel özellikleri ayrı bir tablo ile açıklandıktan sonra lisansüstü tezler kullanılan yöntem ve veri toplama araçlarına göre “nitel, nicel, deneysel ve karma” olarak adlandırılmıştır. Kullanılan yöntemlere göre ayrıştırılan lisansüstü tezler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda ulaşılan bulgular tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmaların Özellikleri

Yayın Yılı	Yıl	f		
	2010-2014	5		
	2015-2019	15		
	2020+	4		
Anabilim Dalı ve Düzey	ABD	f	Düzey	f
	Türkçe eğitimi	10		
	Temel eğitim	3	DR	9
	Eğitim bilimleri	3		
	Özel eğitim	3		
	Üstün zekâlılar ve yetenekliler	2		
	Odyoloji ve konuşma bozuklukları	1	YL	15

	Çocuk gelişimi	1	
	Dilbilim	1	
Beceri/Konu Alanı	Beceri/Konu	f	
	Yazma	9	
	Okuma	7	
	Okuma ve yazma	2	
	Türkçe öğretimi	2	
	Diğer	4	
	Katılımcılar	f	
Çalışma Grubu	Üstün zekâlı/yetenekli	14	
	Üstün zekâlı/yetenekli ve normal gelişim	9	
	Öğretmen-öğrenci-veli	1	
Çalışma Grubu Sayısı	Sayı	f	
	0-50	13	
	51-100	3	
	101-200	1	
	201-300	2	
	301-400	4	
	401+	1	
	Model	f	
Yöntem	Nicel	Tarama	2
		İlişkisel tarama	2
		Belirtilmemiş	2
		Betimleyici tarama	1
		<i>Toplam</i>	7
	Nitel	Durum çalışması	3
		Eylem araştırması	2
		Doküman incelemesi	1
		Bütüncül çoklu durum	1
		Sormaca	1
<i>Toplam</i>	8		
Deneysel	Kontrol gruplu ön test-son test deseni	5	
	Tek denekli	1	
	<i>Toplam</i>	6	
Karma	Karma model	2	
	Yakınsayan Paralel Karma	1	
	<i>Toplam</i>	3	

Tablo 1 incelendiğinde Türkçe eğitimine yönelik üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların 2010 yılı ve sonrasında yapıldığı görülmektedir. 2010-2014 yılları arasında toplamda 5 lisansüstü çalışma bulunurken 2015-2019 yılları arasında yapılan çalışmaların bir önceki yıl aralığına oranla üç kat arttığı söylenebilir. 2020 yılı sonrasındaki çalışmalar incelendiğinde ise bu alanda yapılan araştırma sayısının 4 olduğu görülür. Ancak araştırma kapsamına alınan çalışmaların 2022 Ocak ayına kadar yayımlanmış lisansüstü tezler olması 2020 yılı sonrasındaki yayın sayısının az olmasını açıklamaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik Türkçe eğitimi alanındaki 24 lisansüstü çalışma toplam sekiz anabilim dalına yayılmıştır. Bu çalışmaların 10'u Türkçe eğitimi anabilim dalında; diğerleri ise temel eğitim, eğitim bilimleri, özel eğitim, üstün zekâlılar ve yetenekliler, odyoloji ve konuşma bozukluğu ve dilbilim anabilim dallarında yayımlanmıştır. Türkçe eğitimi anabilim dalında üstün zekâlı/yetenekli öğrencilerle sadece 10 lisansüstü çalışmanın gerçekleştirilmiş olması araştırmanın dikkat çeken bulgularından birisidir. Ayrıca lisansüstü tezlerin düzeyleri dikkate alındığında 15'inin yüksek lisans, 9'unun doktora tezi olduğu görülmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin beceri/konu alanı dağılımı incelendiğinde temel dil beceri alanlarını tümüyle yansıtan bir tablonun ortaya çıkmadığı görülür. Çalışmaların büyük bir kısmının yazma ve okuma becerisi üzerine yapılandırıldığı, dinleme ve konuşma beceri alanlarının çalışmalara konu olmadığı dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmaların 9'u yazma becerisi (%38), 7'si okuma becerisi (%29), 2'si ise okuma ve yazma becerisininin (%8) her ikisini de ele alan çalışmalardır. Beceri alanları dışında doğrudan Türkçe öğretimine yönelik 2 çalışma (%8) ve diğer başlığı altında sosyal beceri geliştirme, genel dil becerileri, dilbilim, eleştirel ve yaratıcı düşünme olmak üzere 4 (%17) lisansüstü tez çalışmasının yayımlandığı görülmektedir.

Çalışma grupları açısından değerlendirildiğinde 14 araştırma sadece üstün yetenekli birey (%58), 9 araştırma hem üstün yetenekli hem de normal gelişim gösteren birey (%38), 1 araştırma ise öğretmen, öğrenci ve veli çalışma grubu (%4) ile tasarlandığı görülür. Çalışma grubunda yer alan katılımcı sayıları ise 3 ile 407 arasında değişmektedir. İncelenen lisansüstü tezlerde nicel, nitel, deneysel ve karma gibi birçok yöntemin kullanılmasından dolayı araştırmalarda yer alan katılımcı sayıları seçilen yöntemlere göre değişiklik göstermiştir ancak çalışmalarda en çok tercih edilen katılımcı sayısının 0-50 arasında değiştiği söylenebilir.

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik Türkçe eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerin yöntem açısından çeşitlilik gösterdiği dikkat çekmektedir. Nicel, nitel, deneysel ve karma yöntemin tercih edildiği araştırmaların 8'i nitel (%33), 7'si nicel (%29), 6'sı deneysel (%25), 3'ü ise karma (%13) dir. Tabloda yer alan yöntemlerin modellere dağılımı incelendiğinde ise nitel araştırma modelleri arasında durum çalışması ve eylem araştırmasının daha fazla tercih edildiği, nicel araştırma yöntemi ile yapılandırılan çalışmaların biri hariç diğerlerinin bir çeşit tarama modeli ile yapılandırıldığı, deneysel araştırma olarak yapılandırılan çalışmalarda çoğunlukla kontrol gruplu ön test-son test deseninin tercih edildiği, karma yöntem araştırmalarında ise karma yöntem ve yakınsayan paralel karma desenin kullanıldığı görülür. Karma yöntem araştırması olarak adlandırılan çalışmaların yöntem kısmındaki açıklamalarda nicel ve nitel verilerin birlikte kullanılması ile karma araştırma olarak adlandırılması dikkat çekmektedir. Sözelimi karma yöntem olarak adlandırılan iki araştırmanın da yöntem bölümündeki açıklama benzerlik göstermektedir: "Bu çalışma hem nicel hem de nitel yöntemler içermesi nedeni ile karma yöntem araştırmasıdır." (Saluk, 2017, s.54). "Araştırmada nicel araştırma yönteminin yanında nicel sonuçları destekleme, açıklama ve yeniden yorumlamak amacıyla nitel verilerden de yararlanılmış nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem benimsenmiştir." (Taş, 2019, s.45).

Verilerin Analizi

Tarama sonucunda ulaşılan çalışmaların sınıflandırılması için araştırmacılar tarafından oluşturulan form kullanılmıştır. Kullanılan formun ilk bölümünü çalışmalara ait temel bilgileri içeren -yazar, yayım yılı, enstitü, anabilim dalı ve lisansüstü derecesi- kısım oluşturmaktadır. Formun ikinci bölümünde ise incelenen araştırmaların yöntemi, katılımcıları, amacı, kullanılan

araçlar, araç geçerlik ve güvenilirliği, analiz türü, analiz geçerlik ve güvenilirliği, çalışmaların sonuçları ve konularını tespit etmeye yönelik başlıklar yer almaktadır. Bu form aracılığıyla elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Cohen ve arkadaşları (2007), belirli bir konu hakkında bütüncül bir bakış sergileyebilmek için içerik analizi yönteminin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. İçerik analizi, benzer verileri belirli kavramlar ve temalar kullanarak bir araya getirme ve bu verileri okurun anlayacağı biçimde yorumlayarak sunma esasına dayanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

İncelenen lisansüstü çalışmalar, öncelikle yöntemlerine göre nitel, nicel, deneysel ve karma olarak sınıflandırılmıştır. Ardından her bir yöntem içerisindeki çalışmalar ayrı ayrı ana bilim dallarına göre belirlenmiştir. Çalışmaların katılımcılarının kimler olduğunu belirlemek amacıyla katılımcılara ilişkin incelemeler yapılmıştır. Araştırma modellerinden hangilerinin daha fazla tercih edildiği hangilerine yer verilmediğini görebilmek amacıyla araştırma modelleri, çalışmaların amaçlarına ilişkin genel bir fikir edinebilmek için amaçları incelenmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerle yapılan çalışmalarda veri toplama araçlarının dağılımını görebilmek açısından veri toplama araçlarına bakılmıştır. Yapılan çalışmaların bilimsel olarak kabul edilebilir olup olmadığını belirlemek amacıyla ise geçerlik güvenilirlik verilerine yer verip vermedikleri incelenmiştir. Son olarak yürütülen çalışmalardan elde edilen bulgular bütüncül olarak nasıl bir tablo ortaya koymaktadır? sorusuna yanıt oluşturması için çalışmaların sonuçları incelenmiştir. Yapılan incelemelerin sonuçları tablolara işlenmiş ve inceleme sonuçlarına bulgular kısmında daha detaylı olarak yer verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için veri toplama süreci dâhil olmak üzere verilerin analizi ve sunumu aşamasında geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Veri toplama sürecinde araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla ilgili literatür taranmış, tarama sonrasında ulaşılan bulgular dikkate alınarak oluşturulan veri toplama formu uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü sonucunda alınan geri bildirimler formun son hâlini almasına kaynaklık etmiştir. Verilerin analizi sürecinde ise araştırma kapsamına alınan lisansüstü tezler iki farklı araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş, analizler sonucunda ulaşılan bulgular Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik kat sayısı hesaplama tekniğine başvurularak karşılaştırılmıştır. Güvenirlik kat sayısı nitel araştırmalar için %94, nicel araştırmalar için %93, deneysel araştırmalar için %93, karma araştırmalar için %91 olarak hesaplanmıştır. Görüş ayrılığı oluşturulan bulgular araştırmacılar tarafından tekrardan incelenerek görüş birliğine varılmıştır. Araştırmanın geçerliliğini artırmak için ise lisansüstü tezlerden doğrudan alıntılar yapılmış, araştırmalar kodlama yerine yazar adı, soyadı ve yılı ile birlikte verilmiştir.

Bulgular

Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli bireylerle gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların betimsel olarak incelendiği bu çalışmanın bulguları araştırma yöntemlerine göre gruplandırılarak sunulmuştur.

Nitel Araştırmalara İlişkin Bulgular

Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilere yönelik 4 yüksek lisans, 4 doktora olmak üzere toplamda 8 nitel araştırma yöntemi kullanan lisansüstü tez yayımlanmıştır.

Yayımlanan bu tezlerin ait oldukları anabilim dalları dikkate alındığında 4'ünün Türkçe eğitimi anabilim dalında diğerlerinin ise farklı anabilim dallarında olduğu belirlenmiştir.

Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları çeşitlilik göstermekle birlikte 4'ünde tek (Ataş, 2021; Can Agaoğlu, 2016; Mert, 2018; Özdemir, 2010), diğerlerinde ise birden fazla veri toplama aracı (Alevli, 2019; Ertürk, 2018; Tetik, 2020; Yıldız, 2021) tercih edilmiştir. Hem bir veri toplama aracı kullanılan hem de birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı araştırmalarda en çok tercih edilen araç görüşme formudur. Bunun dışında lisansüstü tezlerde araştırmacılar tarafından geliştirilen veya başka araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan ölçeklerin kullanıldığı belirlenmiştir.

Nitel araştırma yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin çalışma grupları dikkate alındığında 5'inin sadece üstün yetenekli öğrencilerle (Can Agaoğlu, 2016; Ertürk, 2018; Mert, 2018; Tetik, 2020; Yıldız, 2021), 2'sinin üstün yetenekli öğrenciler ve normal gelişim gösteren öğrencilerle (Ataş, 2021; Özdemir, 2010), 1'inin ise öğretmen, öğrenci ve veli (Alevli, 2019) ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmalar kullanılan desen açısından değerlendirildiğinde ise 5 farklı desen kullanıldığı bulgusuna ulaşılmaktadır. Nitel araştırma desenleri arasında en çok tercih edilen desen durum çalışması (n=3) (Alevli, 2019; Ertürk, 2018; Mert, 2018), daha sonra ise eylem araştırmasıdır (n=2) (Tetik, 2020; Yıldız, 2021). Doküman incelemesi (Özdemir, 2010), bütüncül çoklu durum (Ataş, 2021) ve sormaca yöntemi (Can Agaoğlu, 2016) birer araştırmacı tarafından tercih edilen desenlerdir.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerde kullanılan araçların ve analizlerin geçerlik ve güvenilirliği incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin hiçbirinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verilmediği (Can Agaoğlu, 2016; Ertürk, 2018; Mert, 2018; Özdemir, 2010), doktora tezlerinin ikisinde araçlara ve analizlere yönelik çalışmaların bulunduğu (Alevli, 2019; Tetik, 2020), diğer ikisinde ise tabloda gösterilen eksiklikler olmakla birlikte geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verildiği (Ataş, 2021; Yıldız, 2019) görülmektedir.

Tablo 2*Nitel Araştırmalar*

Yazar, Yıl	Anabilim Dalı	Katılımcı ı	Model	Amaç	Veri Toplama Aracı	Araç Geç.	Araç Güv.	Analiz Geç.	Analiz Güv.	Konu/ Beceri Alanı ve Sonuçlar
Eda Mert, 2018	Türkçe Eğitimi	40 üstün yetenekli i öğrenci	Durum Çalışması	Üstün yetenekli öğrencilerin okuma sürecinde kullandıkları stratejileri çeşitli değişkenlere göre incelenmek.	Görüşme Formu	BV	BV	BV	BV	<i>Okuma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin okuma sürecinde çok sayıda strateji kullandığı tespit edilmiştir.
Esra Ertürk, 2018	Üstün Zekâlı ve Yetenekli	30 üstün yetenekli i öğrenci	Durum Çalışması	Üstün yetenekli birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma ve yazma hatalarını belirlemek.	Sesli Okuma Hataları Formu ve Yazma Hataları Formu	BV	BV	BV	BV	<i>Okuma ve Yazma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin en fazla okurken atlama ve vurguya dikkat etmeden okuma hataları yaptığı tespit edilmiştir.
Fatma Can Agaoğlu, 2016	Dilbilim	227 üstün yetenekli i öğrenci	Sormaca Yöntemi	Anlamsal ulamların Türkçedeki öntürlerini irdeleyen çalışmalara, yabancı dil edinimi açısından bir katkı sağlaması.	Türkçe ve İngilizce Sormaca Formu	BV	BV	BV	BV	<i>Dilbilim</i> Üstün yetenekli öğrencilerde somut ve soyut anlamsal ulamların Türkçe ve İngilizce bağlamında belli öntürler etrafında toplandığı tespit edilmiştir.
Mehmet Sena Ataş, 2021*	Temel Eğitim	9 üstün yetenekli i ve normal gelişim gösteren öğrenci	Bütüncül Çoklu Durum	Özel yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrencilerin okuduğunu anlamada kullandıkları stratejilerin belirlenerek okuma becerisindeki zihinsel süreçlerinin betimlenmesi.	Görüşme	BV	Var	Var	Var	<i>Okuma</i> Tanılanmış öğrencilerin anlamlandırma, karmaşık düşünme ve analiz etme eğiliminin diğer öğrencilere göre daha iyi durumda olduğu tespit edilmiştir.
Ozan Alevli, 2019*	Türkçe Eğitimi	19 öğretme n, 19	Durum Çalışması	Bilsem ve sanat merkezlerindeki Türkçe öğretiminin niteliğine	Öğretmen öğrenci ve veli görüşme	Var	Var	Var	Var	<i>Türkçe Öğretimi</i> Türkçe öğretmenlerinin öğrenme ortamını

		öğrenci, 19 veli		ilişkin paydaş görüşü almak, uygulamaları tespit etmek ve Türkçe öğretimini değerlendirmek.	formu, yarı yapılandırılmış görüşme formu					zenginleştirdiği, materyal kullandığı ve çoklu ölçme değerlendirme araçlarına yer verdiği tespit edilmiştir.
Özge Özdemir, 2010	Türkçe Eğitimi	147 ÜY ve normal gelişim gösteren öğrenci	Doküman İncelemesi	İlköğretim ikinci kademeye devam eden üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcı yazma düzeylerini belirlemek ve normal gelişim gösteren öğrencilerle aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak.	Hikâye edici metinler ve çözümleyici puanlama anahtarı	BV	BV	BV	BV	<i>Yazma</i> Normal gelişim gösteren öğrenciler üstün yetenekli öğrencilere göre biçim ve paragraf konusunda daha başarıyla üstün yetenekli öğrencilerin yazım kuralları, sözcük, cümle, anlatım ve çözüm bölümlerinde daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.
Neslihan Yıldız, 2021*	Türkçe Eğitimi	20 üstün yetenekli öğrenci	Eylem Araştırması	Üstün yetenekli öğrencilere dil etkinlikleri yoluyla verilen sosyal beceri eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerini nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak.	Sosyal beceri ölçeği, Öz değerlendirme formu, Öğretmen-veli görüşmeleri, Ölçme-değ. ölçeği	BV	SBÖ Var Diğer BV	Var	Var	<i>Sosyal Beceri Geliştirme</i> Etkinliklerin öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesi bakımından olumlu olduğu ve Türkçe derslerinde yapılan çalışmaların çocukların sosyal becerilerine katkı sağladığı görülmüştür.
Tuğba Tetik, 2020*	İlköğretim	13 üstün yetenekli öğrenci	Eylem Araştırması	Etkinlik temelli dijital öykülemenin üstün yetenekli öğrencilerin yazma, dijital öyküleme oluşturma becerilerini nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak	Teknoloji kul. düzeyi, 6+1 analitik yazma değerlendirme ölçeği, Yazma motivasyonu ölçeği, Görüşme formları	Var	Var	Var	Var	<i>Yazma</i> Uygulanan eylem planının öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiği tespit edilmiştir.

Not: BV=Bilgi Verilmemiş, * Doktora tezleri

Tablo 2’ de yer alan araştırmalar ele aldıkları konu/beceri alanı açısından değerlendirildiğinde çoğunlukla okuma ve yazma konu/beceri alanının (Ataş, 2021; Ertürk, 2018; Mert, 2018; Özdemir, 2010; Tetik, 2020) tercih edildiği belirlenmiştir. Dilbilim, Türkçe öğretimi ve sosyal beceri geliştirme konu/beceri alanları (Alevli, 2019; Can Agaoğlu, 2016; Yıldız, 2021) ise birer araştırmanın temelini oluşturmaktadır. Nitel yöntem kullanılarak gerçekleştirilen araştırmaların amaç ve sonuç bulguları incelendiğinde ise üstün yetenekli öğrencilerin okuma sürecinde kullandıkları stratejileri tespit etmeyi amaçlayan araştırmaların (Ataş, 2021; Mert, 2018) öğrencilerin okuma ve anlama sürecinde çok sayıda strateji kullandığını, normal gelişim gösteren öğrencilere göre daha iyi durumda olduğunu tespit ettiği görülmektedir. Öğrencilerin ilk okuma ve yazma hatalarını belirlemeyi amaçlayan çalışmada (Ertürk, 2018) öğrencilerin okurken atlama ve vurguya dikkat etmeden okuma gibi hatalar yaptıkları tespit edilmiştir. Eylem araştırması olarak tasarlanan sosyal beceri geliştirmeyi ve dijital öykülemenin yazma becerisine katkısını ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmaların (Tetik, 2020; Yıldız, 2021) sonuçları incelendiğinde ise uygulanan eylem planlarının beceri geliştirmede etkili olduğu görülmüştür. Durum tespiti yapmayı amaçlayan araştırmaların (Alevli, 2019; Özdemir, 2010) sonuçları incelendiğinde birinin üstün yetenekli öğrencilerin yazma sürecinde normal gelişim gösteren öğrencilerden daha başarılı olduğu sonucuna ulaştığı diğerinin ise öğretmenlerin öğrenme ortamını zenginleştirmek için pek çok yol izlediğini tespit ettiği görülmüştür. Yabancı dil edinimi sürecine katkı sağlamayı amaçlayan araştırmanın (Can Agaoğlu, 2016) sonuçları değerlendirildiğinde ise üstün yetenekli öğrencilerin anlamsal ulamlarının belirli öntürler etrafında toplandığı görülmüştür.

Nicel Araştırmalara İlişkin Bulgular

Nicel araştırmaların yer aldığı Tablo 3 incelendiğinde Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilere yönelik toplam 7 lisansüstü tezin yayımlandığı görülmektedir. Her biri yüksek lisans düzeyinde olan tezlerin 2’si Türkçe eğitimi (Özcan, 2018; Özsoy, 2015), 2’si eğitim bilimleri (Ökcü, 2019; Ünal, 2019) diğerleri ise ilköğretim (Yaylacık, 2014), özel eğitim (Erkan Süel, 2011) ve odyoloji ve konuşma bozuklukları (Alpüran Kocabıyık, 2015) anabilim dalında tamamlanmıştır.

Nicel araştırma yöntemi kullanılan araştırmalar çalışma grupları açısından değerlendirildiğinde 5’inin üstün yetenekli öğrenciler ve normal gelişim gösteren öğrencilerle (Alpüran Kocabıyık, 2015; Erkan Süel, 2011; Ökcü, 2019; Özcan, 2018; Yaylacık, 2014), 2’sinin üstün yetenekli öğrencilerle (Özsoy, 2015; Ünal, 2019) gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmalarda kullanılan desenler değerlendirildiğinde ise 2’sinin tarama (Ünal, 2019; Yaylacık, 2014), 2’sinin ilişkisel tarama (Ökcü, 2019; Özcan, 2018), 1’inin betimleyici tarama (Özsoy, 2015) deseni ile yapılandırıldığı tespit edilmiştir. Nicel araştırmalar içerisinde değerlendirilen iki lisansüstü tezde ise araştırma deseni (Alpüran Kocabıyık, 2015; Erkan Suel, 2011) belirtilmemiştir. Bu araştırmalar veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri dikkate alınarak nicel araştırmalar içerisine dâhil edilmiştir.

Tablo 3

Nicel Araştırmalar

Yazar, Yıl	Anabilim Dalı	Katılımcı	Model	Amaç	Veri Toplama Aracı	Araç Geç.	Araç Güv.	Analiz Geç.	Analiz Güv.	Konu/ Beceri Alanı ve Sonuçlar
Ali Yaylacık, 2014	İlköğretim	285 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	Tarama	Üstün yetenekli beşinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma düzeylerini tespit etmek.	Hikâye elementleri değerlendirme ölçeği	BV	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin normal gelişim gösteren öğrencilere göre metin birimlerinde daha başarılı olduğu görülmüştür.
Dilek Ünal, 2019	Eğitim Bilimleri	352 üstün yetenekli öğrenci	Tarama	Üstün yetenekli öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını ve yazma eğilimlerini belirlemek	Yazma eğilimi ölçeği, Beş faktör kişilik ölçeği, Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği	Var	Var	BV	BV	<i>Okuma ve Yazma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin yüksek düzeyde okuma tutumuna ve yazma eğilimine sahip oldukları belirlenmiştir.
Elif Erkan Süel, 2011	Özel Eğitim	79 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	Belirtilmemiş	İlköğretim birinci sınıf düzeyindeki üstün ve normal zekâ düzeyindeki çocukların, fonolojik farkındalık düzeylerinin, okuma başarıları üzerine olan etkisini karşılaştırmak	Fonolojik farkındalık testi	BV	BV	BV	BV	<i>Okuma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin fonolojik farkındalık testi puanlarının normal gelişim gösteren öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Murat Ökcü, 2019	Eğitim Bilimleri	391 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	İlişkisel Tarama	Normal gelişim gösteren ve üstün yetenekli öğrencilerin okuma tutumları ve okuduğunu anlama becerilerini incelenmek	Anket, Okuduğunu anlama testi, Okumaya yönelik tutum ölçeği	BV	Var	Var	BV	<i>Okuma</i> Üstün yetenekli öğrenciler ile olağan gelişim gösteren öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri anlamli şekilde farklılaşmaktadır.
Nurcan Alpüran Kocabıyık, 2015	Odyoloji ve Konuşma Bozukluklar 1	50 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	Belirtilme miş	5-6 yaş çocuklarında IQ'nun/Zekânın alıcı dil ve ifade edici dil becerilerine etkisinin incelenmek	Standford Binet zekâ testi ve Türkçe erken dil gelişim testi	BV	BV	BV	BV	<i>Dil Becerileri</i> Araştırmanın bulgularına göre IQ'nun alıcı dil ve ifade edici dil becerileri üzerinde anlamli bir etkisi vardır.
Suna Özcan, 2018	Türkçe Eğitimi	407 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	İlişkisel Tarama	Normal gelişim gösteren ve üstün yetenekli öğrencilerin üstbilişsel düşünme, üstbilişsel okuma, okuduğunu anlama becerilerini incelemek.	Üst bilişsel farkındalık ölçeği, Okuma stratejileri üstbilişsel farkındalık envanteri, Okuduğunu anlama testi	BV	BV	BV	BV	<i>Okuma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri ve üstbilişsel okuma stratejileri kullanma düzeyleri daha iyi seviyededir.
Yusuf Özsoy, 2015	Türkçe Eğitimi	316 üstün yetenekli öğrenci	Betimleyici Tarama	Öğrencilerin yazma kaygılarını çeşitli değişkenlere göre incelenmek	Yazma Kaygısı Ölçeği	Var	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Araştırmaya dâhil edilen değişkenlere göre öğrencilerin yazma kaygılarının anlamli düzeyde farklılaştığı görülmüştür.

Not: BV=Bilgi Verilmemiş, * Doktora tezleri

Araştırmalarda yer alan veri toplama araçları çoğunlukla ölçek veya test olarak tercih edilmekle birlikte 3 araştırma bir veri toplama aracı (Erkan Süel, 2011; Özsoy, 2015; Yaylacık, 2014), 4 araştırma, birden fazla veri toplama aracı (Alpüran Kocabıyık, 2015; Ökcü, 2019; Özcan, 2018; Ünal, 2019) kullanılarak yapılandırılmıştır. Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları incelendiğinde ise 3 araştırmada bilgi verilmediği (Alpüran Kocabıyık, 2015; Erkan Süel 2011; Özcan, 2018), 2 araştırmada geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının her ikisine de yer verildiği (Özsoy, 2015; Ünal, 2019), 2 araştırmada da sadece geçerlik çalışmalarına (Ökcü, 2019; Yaylacık, 2014) yer verildiği tespit edilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere 7 araştırmanın 6'sı analiz geçerliği ve güvenilirliği çalışmaları hakkında bilgi vermemiştir. Sadece 1 araştırmanın (Ökcü, 2019) analiz geçerliği hakkında bilgi verdiği görülmekle birlikte aynı araştırmada analiz güvenilirliği hakkında herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Nitel araştırmaların yer aldığı tabloda da benzer sonuçların olması yüksek lisans düzeyindeki tezlerin güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarına yeterince yer vermediğini göstermektedir.

Araştırmalara temel olan konu/beceri alanlarının dağılımına bakıldığında araştırmaların 6'sında yazma ve okuma konu/beceri alanlarının (Erkan Süel, 2011; Ökcü, 2019; Özcan, 2018; Özsoy, 2015; Ünal, 2019; Yaylacık, 2014) 1'inde ise dil becerileri olarak genel beceri/konu alanının (Alpüran Kocabıyık, 2015) tercih edildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Nicel yöntem ile tasarlanan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuç bulguları dikkate alındığında ise üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrencileri çalışma grubu olarak tercih eden araştırmaların (Alpüran Kocabıyık, 2015; Erkan Süel, 2011; Ökcü, 2019; Özcan, 2018; Yaylacık, 2014) üstün yetenekli öğrencilerin normal gelişim gösterenlere göre birçok alanda daha başarılı olduğunu tespit ettiği görülmektedir. Sözelimi üstün yetenekli öğrencilerin öyküleyici metin yazma düzeylerini tespit etmeyi amaçlayan araştırmanın (Yaylacık, 2014) bulguları üstün yetenekli öğrencilerin normal gelişim gösterenlere göre metin birimlerinde daha başarılı olduğunu göstermektedir. İki grup arasında okuma tutumu ve okuduğunu anlama becerisinin farkı olup olmadığını tespit etmeyi amaçlayan araştırmada (Ökcü, 2019) ise üstün yetenekli öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrenciler arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sadece üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen çalışmaların amaç ve sonuç bölümleri incelendiğinde ise öğrencilerin yüksek düzeyde okuma tutumuna ve yazma eğilimine sahip oldukları (Ünal, 2019) ve yazma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı (Özsoy, 2015) sonucuna ulaşılmıştır.

Deneyel Araştırmalara İlişkin Bulgular

Deneyel desen tercih edilerek tasarlanan çalışmaların 3'ü yüksek lisans (Bi, 2020; Gider, 2018; Kılıç, 2019), 3'ü doktora (Akça Üşenti, 2013; İşlekeller Bozca, 2017; Orhan Karsak, 2014) tezidir. Bu çalışmaların ait oldukları anabilim dalları incelendiğinde 2'sinin özel eğitim (Bi, 2020; İşlekeller Bozca, 2017), diğerlerinin ise üstün yetenekliler (Akça Üşenti, 2013), Türkçe eğitimi (Kılıç, 2019), çocuk gelişimi (Gider, 2018) ve eğitim bilimleri (Orhan Karsak, 2014) anabilim dallarında olduğu görülmektedir.

Tablo 4*Deneyel Araştırmalar*

Yazar, Yıl	Anabilim Dalı	Katılımcı	Model	Müdahale	Amaç	Veri Toplama Aracı	Araç Geç.	Araç Güv.	Analiz Geç.	Analiz Güv.	Konu/ Beceri Alanı ve Sonuçlar
Ayşegül İşlekeller Bozca, 2017*	Özel Eğitim	26 üstün yetenekli öğrenci	Kontrol Gruplu Ön-test Son-test Deney	Farklılaştırılmış Türkçe Öğretim Programı	Koşut Eğitim Programı ile farklılaştırılmış bir öğretim programı oluşturmak ve bu programın etkililiğini sınamak.	Türkçe başarı testi, Eleştirel düşünme becerileri ölçeği, Yaratıcı yazma ölçeği	Var	Var	BV	BV	<i>Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme</i> Deney grubu öğrencilerinin anlama düzeyi, akademik başarısı ve eleştirel düşünme becerisi anlamlı düzeyde artarken kontrol grubunun anlamlı düzeyde artmadığı görülmüştür.
Bilkay Bi, 2020	Özel Eğitim	3 üstün yetenekli öğrenci	Tek Denekli	Öz Düzenleyici Strateji Gelişimi modeli	Yazma konusunda sorun yaşayan öğrenciler üzerinde ÖDSG modelinin etkinliğini test etmek	Hikâye elementleri değerlendirme ölçeği, 6+1 analitik yazma ve değerlendirme ölçeği	Var	Var	Var	Var	<i>Yazma</i> Hikâye elementleri, öykü kalitesi, kelime sayısı, hazırlık süreci ve öykü genellemesi gibi unsurlarda artış gözlemlenmiştir.
Burak Gider, 2018	Çocuk Gelişimi	18 üstün yetenekli öğrenci	Kontrol Gruplu Ön-test Son-test Deney	Bireysel ve iş birlikli dijital öyküleme uygulamaları	Bireysel ve iş birlikli dijital öyküleme uygulamalarının üstün yetenekli öğrencilerin yazma performansına ve dil gelişimine	Yazma performansı değerlendirme ölçeği, Peabody resim kelime testi	Var	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Bireysel ve iş birlikli dijital öyküleme uygulamaları öğrencilerin yazma performansı üzerinde anlamlı gelişme sağlamıştır.

											etkilerini belirlemek
Gülhan Orhan Karsak, 2014*	Eğitim Bilimleri	60 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	Kontrol Gruplu Ön-test Son-test Deney	Karma öğretim tasarımına dayalı bireysel blogla bütünleştirilmiş yazma öğretimi	Uygulanan öğretim etkinliğinin üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenciler üzerindeki etkisini tespit etmek	Yazma performansı değerlendirme ölçeği	BV	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Öğrencilerin yazma performanslarında deney grubu lehine anlamlı fark görülmüştür.
Merve Kılıç, 2019	Türkçe Eğitimi	16 üstün yetenekli öğrenci	Kontrol Gruplu Ön-test Son-test Deney	Özgün içerikli etkinlikler	Özgün içerikli etkinliklerin üstün zekâlı öğrencilerin eleştirel okuma becerisi üzerindeki etkisini ortaya koymak	Başarı testi	BV	BV	BV	BV	<i>Okuma</i> Geliştirilen özgün içerikli etkinliklerin üstün yetenekli öğrencilerin eleştirel okuma becerisinin gelişmesini sağladığı tespit edilmiştir.
Ülkü Akça Üşenti, 2013*	Üstün Zekâlılar Eğitimi	22 üstün yetenekli öğrenci	Kontrol Gruplu Ön-test Son-test Deney	Farklılaştırılmış Türkçe öğretim programı	Uygulanan öğretim etkinliğinin üstün yetenekli öğrencilerin akıl yürütme ve yazma becerilerine etkisini belirlemek	Bilişsel beceri ölçeği, Kaliforniya başarı testi, yaratıcı yazma yazma ölçeği ve yazma değerlendirme ölçeği	Var	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Öğretim uygulamaları öğrencilerin bilişsel beceri düzeylerini, başarı düzeylerini ve yazma becerilerini anlamlı düzeyde etkilemiştir.

Not: BV=Bilgi Verilmemiş, * Doktora tezleri

Araştırmalar tercih ettikleri çalışma gruplarına göre sınıflandırıldığında 5'inin üstün yetenekli (Akça Üşenti, 2013; Bi, 2020; Gider, 2018; İşlekeller Bozca, 2017; Kılıç, 2019), 1'inin üstün yetenekli ve normal gelişim (Orhan Karsak, 2014) gösteren öğrencilerle gerçekleştirildiği görülür. Deneysel araştırmalarda kullanılan desenlere ilişkin bulgular incelendiğinde ise 2 farklı desenin tercih edildiği, bu desenler arasında da en fazla tercih edilenin kontrol gruplu ön-test son-test deney (n=5) (Akça Üşenti, 2013; Bi, 2020; Gider, 2018; İşlekeller Bozca, 2017; Kılıç, 2019; Orhan Karsak, 2014) deseni olduğu görülmektedir. Tabloda yer alan araştırmalar arasında sadece 1'i tarafından kullanılan model ise tek denekli (Bi, 2020) desendir. Araştırmalar kullanılan veri toplama araçları açısından incelendiğinde ise 2 araştırmada bir (Kılıç, 2019; Orhan Karsak, 2014), 4 araştırmada ise birden fazla veri toplama aracı (Akça Üşenti, 2013; Bi, 2020; Gider, 2018; İşlekeller Bozca, 2017) kullanıldığı görülür.

Üstün yetenekli öğrencilerle Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen 6 deneysel çalışmanın 4'ü yazma (Akça Üşenti, 2013; Bi, 2020; Gider, 2018; Orhan Karsak, 2014), 1'i okuma (Kılıç, 2019), 1'i ise eleştirel ve yaratıcı düşünme (İşlekeller Bozca, 2017) konu/beceri alanında yapılandırılmıştır. Deneysel olarak yapılandırılan lisansüstü tezler nicel ve nitel araştırmalara göre konu/beceri alanı açısından daha az yayılım göstermiş, ağırlıklı olarak yazma becerisi temel alınarak yapılandırılmıştır. Araştırmaların amaç ve sonuç bulguları incelendiğinde ise öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla çeşitli müdahale programları geliştiren araştırmaların (Akça Üşenti, 2013; Bi, 2020; Gider, 2018; Orhan Karsak, 2014) amacına uygun olarak öğrencilerin yazma becerilerini çeşitli açılardan geliştirdikleri belirlenmiştir. Söz gelimi Bi'nin (2020) üstün yetenekli öğrencilerin yazma becerisini geliştirmede *Öz Düzenleyici Strateji Gelişim* modelinin etkinliğini test ettiği araştırmasında öğrencilerin öykü element sayılarında, öykü yazım kalitesinde, kelime sayısı ve yazma sürelerinde artış; kelime hazinesi katsayılarında ise düşüş gözlemlenmiştir. Akça Üşenti (2013) ise farklılaştırılmış Türkçe dersi etkinliklerinin öğrencilerin akıl yürütme ve yazma becerilerine yönelik dil kullanımlarına, yaratıcı, öyküleyici ve betimsel yazma becerilerine, bilişsel beceri ve başarı gelişimine etkisini incelediği araştırmasında uygulanan müdahale programının öğrencilerin bilişsel beceri düzeylerini, yazma becerilerini ve başarı düzeylerini anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin yazma performansı ve dil gelişiminde bireysel ve iş birlikli dijital öyküleme uygulamalarının etkisini ortaya koymayı amaçlayan Gider'in (2018) araştırma sonuçları incelendiğinde ise uygulanan müdahale programının geleneksel öykü yazma uygulamalarına göre yazma performansı açısından daha etkili olduğu gözlemlenmiştir. Dil gelişimi düzeyi açısından da müdahale programının etkililiğinin test edildiği araştırmada, iş birlikli dijital öyküleme uygulamalarının etkili olduğu görülürken bireysel öyküleme uygulamalarının etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Orhan Karsak'ın (2014) normal ve üstün yetenekli öğrencileri çalışma grubu olarak tercih ettiği araştırmasında ise karma öğretim tasarımına dayalı bireysel ve iş birlikli blogla bütünleştirilmiş yazma öğretiminin etkililiği test edilmiştir. Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrencilerden ayrı ayrı deney ve kontrol grubu seçilen araştırmada uygulanan müdahale programının hem üstün yetenekli hem de normal gelişim gösteren öğrencilerin yazma becerisini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen deneysel yöntemle tasarlanan lisansüstü tezler, tabloda da görüldüğü üzere çoğunlukla yazma becerisine odaklanmaktadır. Dinleme ve konuşma becerisini konu edinen herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmekle birlikte sadece 1 lisansüstü tezin okuma becerisini konu edindiği, 1'inin ise eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine odaklanarak dolaylı olarak okuma becerisini de ele aldığı

görülmektedir. Sözelimi Kılıç (2019) okuma becerisini merkeze aldığı araştırmasında özgün içerikli etkinliklerin öğrencilerin eleştirel okuma becerisi üzerindeki etkisini belirlemeye çalışmıştır. Uygulanan müdahale sonucunda ise çalışma grubunun lehine sonuçlara ulaşıldığı kaydedilmiştir. İşlekeller Bozca (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise koşut eğitim programına göre farklılaştırılan Türkçe öğretim programının üstün yetenekli öğrenciler üzerinde etkililiği araştırılmıştır. Çalışma sonucunda deney grubu lehine sonuçlara ulaşan araştırmacı; deney grubundaki üstün yetenekli öğrencilerin Türkçe dersi başarısının, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin anlamlı düzeyde arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Karma Araştırmalara İlişkin Bulgular

Tablo 5'te karma araştırma yöntemi kullanılarak yapılandırılan 2 doktora (İnnalı, 2018; Taş, 2019), 1 yüksek lisans (Saluk, 2017) olmak üzere toplam 3 lisansüstü tez yer almaktadır. Tümü Türkçe eğitimi anabilim dalında yayımlanan tezlerin 2'si sadece üstün yetenekli (Saluk, 2017; Taş, 2019), 1'i ise üstün yetenekli ve normal gelişim (İnnalı, 2018) gösteren öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Karma araştırma yöntemlerinin yapısı gereği araştırmaların tümünde birden fazla veri toplama aracı kullanılmış olmakla birlikte nicel verileri toplamak için her birinde bir çeşit ölçek, nitel verileri toplamak için ise 2 araştırmada görüşme formu (İnnalı, 2018; Saluk, 2017), 1 araştırmada gözlem notları ve öğrenci günlükleri (Taş, 2019) kullanılmıştır.

Karma yöntem araştırmalarında tercih edilen modeller incelendiğinde 2 araştırmada nicel ve nitel veriler yer aldığı için modelinin karma desen olarak adlandırıldığı (Saluk, 2017; Taş, 2019), 1 araştırmada ise yakınsayan paralel desenin (İnnalı, 2018) kullanıldığı görülmektedir. Araştırmaların geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verip vermeme durumu değerlendirildiğinde 1 araştırmacının araçlara ve analizlere dair herhangi bir çalışmaya yer vermediği (Saluk, 2017), diğer çalışmaların ise sadece araçların geçerlik ve güvenilirliklerine değindiği (İnnalı, 2018; Taş, 2019) belirlenmiştir. Karma yöntem araştırmalarının hiçbirinde analiz geçerlik ve güvenilirliği hakkında bulguya rastlanmamıştır.

Karma yöntem kullanılarak yapılandırılan araştırmalar konu/beceri alanı açısından değerlendirildiğinde ise 2 araştırmada yazma (İnnalı, 2018; Saluk, 2017), 1 araştırmada okuma (Taş, 2019) becerisinin tercih edildiği görülür. Yazma becerisi üzerine yapılandırılan araştırmaların amaç ve sonuçları incelendiğinde birinde yaratıcı yazma etkinlikleri müdahalesinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin test edildiği (Saluk, 2017), diğerinde ise yazma sürecinde kullanılan stratejilerin belirlenmeye çalışıldığı (İnnalı, 2018) görülmektedir. Saluk'un (2017) araştırmasının sonucunda uygulanan etkinlik modelinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği gözlemlenmiştir. İnnalı'nın (2018) araştırmasının sonucunda ise üstün yetenekli öğrencilerin kullandığı stratejilerin anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada yer alan nitel veriler incelendiğinde ise nicel verileri destekleyen ifadelerle yer verilmesi dikkat çekmektedir. Söz gelimi nicel verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan anlamlı farklılık öğrencilerden toplanan nitel verilerde de yer almaktadır. Görüşme formundaki soruları yanıtlayan öğrencilerin çeşitli stratejileri kullandığı, metin türüne göre farklı stratejileri işe koştuğu görülmektedir. Bibliyoterapi tekniğini kullanarak geliştirdiği müdahale programının öğrencilerin eleştirel okuma becerisine etkisini tespit etmeyi amaçlayan Taş'ın (2019) çalışmasında ise öğrencilerin okuma tutumlarının olumlu yönde değiştiği ve problem çözme becerilerinin anlamlı düzeyde geliştiği görülmüştür.

Tablo 5

Karma Araştırmalar

Yazar, Yıl	Anabilim Dalı	Katılımcı	Model	Müdahale	Amaç	Veri Toplama Aracı	Araç Geç.	Araç Güv.	Analiz Geç.	Analiz Güv.	Konu/ Beceri Alanı ve Sonuçlar
Hüseyin Taş, 2019*	Türkçe Eğitimi	12 üstün yetenekli öğrenci	Karma	Bibliyoterapi tekniği ile oluşturulmuş model	Geliştirilen modelin öğrencilerin okuma tutumları ve problem çözme becerilerine etkisini tespit etmek	Okuma tutum ölçeği, problem çözme becerisi değerlendirilen ölçeği, gözlem notu ve öğrenci günlüğü	Var	Var	BV	BV	<i>Okuma</i> Öğrencilerin okuma tutumları olumlu yönde değişmiş, problem çözme becerileri anlamlı düzeyde gelişmiştir.
Nazlı Saluk, 2017	Türkçe Eğitimi	20 üstün yetenekli öğrenci	Karma	Yaratıcı yazma çalışmaları	Tasarlanan etkinliklerin öğrencilerin yazma becerisine etkisini belirlemek	Yazma ve yaratıcı yazma tutum ölçekleri, görüşme formu	BV	BV	BV	BV	<i>Yazma</i> Deney grubunun yaratıcı yazma becerisi gelişmiştir.
H. Özgür İnnalı, 2018*	Türkçe Eğitimi	372 üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrenci	Yakınsa yan Paralel Desen	-	Yazma sürecinde kullanılan üstbilişsel stratejileri incelemek.	Üstbilişsel yazma stratejileri farkındalık ölçeği, görüşme formu	Var	Var	BV	BV	<i>Yazma</i> Üstün yetenekli öğrencilerin kullandığı stratejiler anlamlı fark göstermiştir

Not: BV=Bilgi Verilmemiş, * Doktora tezleri

Sonuç ve Tartışma

Üstün yetenekli bireylere ilişkin Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların incelendiği bu araştırmada 24 lisansüstü tez yer almaktadır. Çalışmaların yıllara göre dağılımı dikkate alındığında 2015 yılı ve sonrasında giderek artan bir eğilim olduğu belirlenmiştir. Bu artışın hem ülkemizde eğitim veren özel eğitim bölümlerinin sayılarının giderek artmasından hem de MEB'e bağlı okullarda açılan özel sınıfların ve BİLSEM'lerin giderek yaygınlaşmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Yürütülen eğitim politikaları göz önünde bulundurulduğunda bu artışın ilerleyen yıllarda da devam edeceği ön görülmektedir. Ayrıca üstün yetenekli öğrencilerin tanı alma sıklıklarının yaygınlaşması artışı açıklamaktadır. Yine bu bulguyla ilişkili olduğu düşünülen yüksek lisans seviyesinde yürütülen lisansüstü çalışmaların doktora seviyesindekilerden fazla olması bulgusu da Türkiye'de yer alan yükseköğretim kurumlarındaki lisansüstü kontenjanları ve lisansüstü programları ile ilişkilidir. Türkiye'de yer alan üniversitelerde açılan lisansüstü programların sayılarının her geçen gün artmasının üstün yetenekli öğrencilerle yapılan çalışmaların doktora seviyesine taşınmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmaların anabilim dallarına göre dağılımı dikkate alındığında en sık Türkçe eğitimi alanında yürütüldüğü anlaşılmaktadır. 2005 yılından itibaren Türkçe eğitiminde benimsenen yapılandırmacı yaklaşımın öğrencilerin bilgileri dışarıdan almasından ziyade zihinsel olarak biçimlendirmelerini savunmaktadır (Güneş, 2014). Yapılandırmacı yaklaşımın öğrenci merkezli yaklaşımı üstün yetenekli öğrencilere Türkçe eğitiminin temellerini oluşturmaktadır (Matthews, 2000). Türkçe eğitimi içerisinde yer alan okuma ve yazma becerileri pek çok akademik becerinin temelidir (Strommen ve Mates, 2004). Türkçe öğretiminin bireylerin hem akademik hem de sosyal yaşantılarına olan katkısı, yaşamın tüm evrelerinde yer alması ve geniş bir çalışma alanına sahip olması düşünüldüğünde en fazla çalışmanın bu alanda yapılmış olması beklenen bir bulgudur. Yine çalışmanın kapsamında yer alan Türkçe eğitimi çalışmalarının çoğunlukla bu alana hitap etmesi bu bulguya sebep olmaktadır. Türkçe eğitimi alanı okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini kapsamaktadır. Bu becerilerin lisansüstü çalışmalarda yer alma sıklıklarına bakıldığında yazma becerisinin en sık çalışılan beceri olduğu görülmektedir. Yazma becerisinin hem pek çok akademik becerinin temelini oluşturması hem de üstün yetenekli öğrencilerin yazmaya yönelik eğilimleri bu bulguyu desteklemektedir (Smutny ve Von Fremd 2004). Üstün yetenekli öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etme becerilerinin akranlarına göre daha ileri düzeyde olduğu bilinmektedir (Bickley, 2001). Yapılan çalışmaların bir kısmı üstün yetenekli öğrencilerin yazma becerilerinin akranlarıyla kıyaslanmasını bir kısmı da var olan performanslarını artırmayı içermektedir.

İncelenen çalışmaların çoğunda katılımcı olarak üstün yetenekli öğrencilere yer verilmiş olması özel gereksinimli bireylerle yürütülen çalışmalara bakıldığında olumlu bir bulgudur. Alanyazındaki diğer özel gereksinimli öğrenci gruplarıyla yapılmış derleme çalışmalarına bakıldığında; yürütülen çalışmaların büyük bir kısmının özel gereksinimli öğrencilerle yürütülmediği, genellikle öğretmen, akran ve ebeveynlerin tercih edildiği görülmektedir (Bakkaloğlu vd., 2018; Ceylan vd., 2022; Görgün ve Melekoğlu, 2019). Diğer özel gereksinim türleri düşünüldüğünde, üstün yetenekli bireylerin sosyal olarak kabul görmelerinin yanı sıra bilimsel çalışmalarda da tercih edilebilir olduğu söylenebilir. Araştırmada incelenen çalışmalarda katılımcı sayısının küçük gruplardan oluştuğu görülmektedir. Çalışmaların çoğunun üstün yetenekli bireylerle yürütüldüğü, üstün yetenekli öğrencilerin yaygınlığı ve çalışmaların

yöntemlerinin az katılımcı ile yürütülebilen yöntemler olması göz önünde bulundurulduğunda bu beklenen bir bulgudur.

Araştırmanın dikkate değer bulgularından bir diğeri ise incelenen tezlerde kullanılan ölçeklerin ve yapılan analizlerin geçerlik-güvenirlik çalışmalarına yer verilmemesidir. Bilimsel çalışmalarda yer alması gereken bu verilerin incelenen çalışmalarda olmaması, çalışmaların niteliğini düşürmektedir (Büyüköztürk vd., 2021). Bu durum incelenen araştırmaların yöntemsel özellikleri ve niteliklerinde bazı yetersizlikler olabileceğini düşündürmektedir. Hâlbuki bilimsel veri toplama süreçlerine dayanan araştırmalardan elde edilen bulguların alana aktarılmasının, bilimin etkililiği ve verimliliği açısından hayati öneme sahip olduğu düşünülmektedir (Merriam, 2013).

Araştırma kapsamında incelenen nitel araştırmalara bakıldığında en sık durum çalışmasının ve eylem araştırmasının kullanıldığı görülmektedir. Bu tekniklerin az katılımcılarla yürütülebilmesi ve var olan durumun derinlemesine incelenmesine olanak tanınmaları göz önünde bulundurulduğunda tercih sebebi olmaları olağandır (Best ve Kahn, 2017; Uzuner, 2005). Araştırmaların amaçları incelendiğinde çoğunluğunun üstün yetenekli öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinde kullandıkları stratejilerin belirlenmesi ve normal gelişim göstermeyen akranları ile karşılaştırılması olduğu görülmektedir. Yapılan karşılaştırmalarda üstün yetenekli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarından hem okuma hem de yazma becerilerinde daha fazla strateji kullandıkları görülmektedir. Üstün yetenekli bireylerin geniş bilgi depolama yeteneği, sorgulama, yeniden yapılandırma, hayal gücü ve yaratıcı düşünmeye sahip olma yeteneklerine sahip olmaları akranları ile aralarındaki performans farkını açıklar niteliktedir (Bickley, 2001; Mirman, 2003). Yine eylem araştırmalarında üstün yetenekli öğrencilerin var olan okuma ve yazma performanslarının oluşturulan eylem planları ile daha ileri düzeye taşınabildiği bulgular arasındadır (Yuen vd., 2016). Mirman (2003) üstün yetenekli öğrencilerin dikkatlerinin uzun süreli olduğunu, meraklı olduklarını, hızlı öğrendiklerini ve öğrenmeye karşı istekli olduklarını vurgulamıştır.

Nicel araştırmaların eğilimlerine bakıldığında çoğunlukla tarama yönteminin kullanıldığı görülür. Büyük bir kısmında üstün yetenekli öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin normal gelişim gösteren akranlarıyla kıyaslandığı görülmektedir. Kıyaslamaların ölçekler aracılığıyla yapılması nicel araştırmaların doğası gereği sık rastlanılan bir durumdur (Creswell, 2017). Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrencilerin okuma ve yazma becerilerin ve bu becerilere yönelik tutumlarının incelendiği çalışmalarda üstün yetenekli öğrencilerin daha yüksek bir performans sergiledikleri belirtilmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin öğrenmeye karşı istekli olmaları, geniş sözcük dağarcığına sahip olmaları, zekâ puanlarının normal gelişim gösteren akranlarından daha yüksek olması, sözel iletişim becerilerinin gelişmiş olması, onların bu becerilerini ve tutumlarını etkilediği düşünülmektedir (Delisle ve Galbraith, 2002; Mirman, 2003; Sak, 2010).

DeneySEL desenle gerçekleştirilen çalışmalardan elde edilen bulgular dikkate alındığında ise diğer desenlere kıyasla ön test son test kontrol gruplu deneySEL desenlerin tercih edildiği görülmektedir. Gast ve Ledford (2014) özel eğitim alanındaki müdahale çalışmalarına en yakın yöntemin tek denekli deneySEL desenler olduğunu belirtse de üstün yetenekli öğrencilerle yapılan çalışmalar buna ters düşmektedir. Özel eğitim alanında ön test son test kontrol gruplu deneySEL desenin kullanımı yaygın olmasa da Türkçe eğitimi alanında yapılmış lisansüstü çalışmaların çoğunluğu bu durumu açıklar durumdadır. İncelenen çalışmaların amaçları üstün yetenekli

öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini çeşitli müdahale programları ile geliştirmektedir. Yine incelenen çalışmaların bulgularına bakıldığında da uygulanan programların etkili olduğu, üstün yetenekli öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin var olan düzeylerinden daha ileri taşındığı görülmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin uygun olan programlar sayesinde derslere karşı olumlu farkındalık oluşturdıkları ve öğrencilerin alanlarına karşı ilgi, beceri ve motivasyonlarının arttığı alanyazında yer almaktadır (Leana, 2009; Vreys vd., 2017; Yuen vd., 2016).

Araştırmada en az karşılaşılan yöntem olan karma yöntem çalışmalarına bakıldığında, nitel ve nicel verilerin bir arada yer aldığı görülmektedir. Yazma konusuyla ilgili, yazma becerisini geliştirme ve yazma sürecinde kullanılan stratejilerin belirlenme çalışmaları yürütülmüştür. Yazma becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalarda kullanılan yöntemlerin ve programların etkili olduğu, strateji kullanımına ilişkin çalışmalarda ise üstün yetenekli olan öğrencilerin akranlarından daha fazla strateji kullandıkları belirtilmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin uygulanan müdahalelere olumlu yanıt vermeleri ve ilgili çalışmalarda normal gelişim gösteren akranlarına göre daha fazla strateji kullanmaları onların sözcük dağarcığı, dikkat süresi, öğrenme isteği, yaratıcı düşünme ve iletişim kurma gibi zihinsel becerilerinin ileri düzeyde olmasından kaynaklanmaktadır (Manning, 2006; Mirman, 2003; Sak, 2010; Santrock, 2011).

Sonuç olarak ülkemizde üstün yetenekli bireylere ilişkin Türkçe eğitimi çalışmalarında umut vadeden bir ilerleme söz konusudur. Ancak bu çalışmaların geliştirilmesi için yüksek lisans düzeyinden doktora düzeyine taşınması, deneysel çalışmaların sayısında artış sağlanması, okuma ve yazma dışındaki diğer becerilere de eğilim gösterilmesi, geçerlik ve güvenilirlik verileri hususunda hassasiyetin artması ve diğer özel gereksinim türleriyle karşılaştırılmalarına yer verilmesi son derece önem taşımaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan yola çıkarak şu öneriler sunulabilir:

1. Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen araştırmalarda okuma ve yazma becerisinin yanı sıra dinleme ve konuşma becerileri üzerine de araştırmaların yapılması alan yazına katkı sağlayabilir.
2. Söz konusu alanda yapılan çalışmaların daha büyük örneklem grupları ile gerçekleştirilmesi verilerin genellenebilirliğini artırabilir.
3. Yapılacak olan araştırmalarda bilgi güvenilirliğini sağlamak için geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına karşı geliştirilecek olan hassasiyet çalışmanın sonuçlarını güçlendirebilir.
4. Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen çalışmalarda kullanılan yöntemlerin çeşitlendirilmesi alan yazına sağlanacak katkıyı ve çalışmaların verimini artırabilir.
5. Türkçe eğitimi alanında üstün yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen karma yöntem araştırmalarının bulgularını çeşitlendirmek için öğrencilerin yakın çevresinin görüşlerine de başvurmak araştırma sonuçlarının verimini artırabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, insan ve hayvanların (materyal/veriler dâhil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması ve insanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalardan olmadığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Bakkaloğlu, H., Yılmaz, B., Altun-Könez, N., & Yalçın, G. (2018). Türkiye’de okul öncesi kaynaştırma konusunda yapılan araştırmalar bize neler söylüyor? *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 119-150. <https://doi.org/10.17679/inuefd.302031>
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2017). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. (M. Durmuşçelebi, Çev.), (O. Köksal, Ed.). Dizgi Ofset.
- Bickley, N. Z. (2001). *The social and emotional adjustment of gifted children who experience asynchronous development and unique educational needs*. University of Connecticut.
- Bisland, A. (2004). Developing leadership skills in young gifted students. *Gifted Child Today*, 27(1), 24-27.
- Büyüköztürk, Ş., Kiliç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Ceylan, M., Çetin, E., & Karadaş, C. (2022). What do theses and dissertations tell us about learning disabilities? *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 9(1). 308-332.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. (6th Edition). Routledge.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Delisle, J., & Galbraith, J. (2002). *When gifted kids don't have all the answers. how to meet their social and emotional needs*. Free Spirit Publishing Inc.
- Gast, D. L., & Ledford, J. R. (2014). Applied research in education and behavioral science. In D. L. Gast and J. R. Ledford (Eds.) *Single case research methodology* (2nd ed. Pp. 1-18). Routledge.
- Görgün, B. & Melekoğlu, M. A. (2019). Türkiye’de özel öğrenme güçlüğü alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 9(1), 83-106. <http://dx.doi.org/10.19126/suje.456198>
- Güldenoğlu, B., Kargin, T., & Miller, P. (2015). Okuma güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin cümle anlama becerilerinin incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(76), 82-96.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.

- Güneyli, A., Özder, H., Konedralı, G., & Arsan, N. (2010). İlköğretim öğrencilerinin Türkçe ile diğer ders başarıları arasındaki ilişki. *Mediterranean Journal of Educational Research*, (7), 60-72.
- Leana, M. Z. (2009). *Üstün ve normal öğrencilerin yönetici işlevlerinin ve çalışma belleklerinin değerlendirilmesi ve ihtiyaçlarına yönelik eğitim programının uygulanması*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Manning, S. (2006). Recognizing gifted students: A practical guide for teachers. *Kappa delta Pi record*, 42(2), 64-68. <https://doi.org/10.1080/00228958.2006.10516435>
- Matthews, M. R. (2000). Defending constructivism in science education. *Science & Education*, 9(6), 491-505.
- MEB (2015). Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27014859_bilsemynerge.pdf
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. Nobel.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Mirman, J. H. (2003). "Identifying and Selecting Teachers", In Joan Franklin (Ed). *Designing and Developing Programs for Gifted Students*. (s. 39-47). Corwin Press.
- NAGC. (2017). What is the Giftedness? Erişim Tarihi: 12.02.2022
<https://www.nagc.org/resources-publications/resources/definitions-giftedness>
- Neumeister, K. L. S. (2004). Understanding the relationship between perfectionism and achievement motivation in gifted college students. *Gifted child quarterly*, 48(3), 219-231. <https://doi.org/10.1177/001698620404800306>
- Renzulli, J. S. (2005). Applying gifted education pedagogy to total talent development for all students. *Theory into practice*, 44(2), 80-89. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4402_2
- Robinson, A. Shore, B. M., & Enersen, D. L. (2014). *Üstün zekâlılar eğitiminde en iyi uygulamalar*, Üzeyir Oğurlu, Fatih Kaya (Çeviri Editörleri). Nobel.
- Sak, U. (2010). *Üstün zekâlıların özellikleri tanılanmaları, eğitimleri* (1.Baskı) Ankara: Maya Akademi.
- Sak, U. (2021). *Üstün zekalı öğrenciler*. (22. Baskı). Pegem Akademi.
- Santrock, J. W. (2011). *Yasam boyu gelisim- gelisim psikolojisi* (G. Yuksel, Trans. & Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (6. Baskı). Anı yayıncılık.
- Smutny, J. F., & Von Fremd, S. E. (2004). *Differentiating fort he young child: Teaching strategies across the content areas* (K-3). Thousand Oaks, Corwin Press.
- Strommen, L. T., & Mates, B. F. (2004). Learning to love reading: Interviews with older children and teens. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 48(3), 188-200. <https://doi.org/10.1598/JAAL.48.3.1>

- Tannenbaum, M. (2003). The multifaceted aspects of language maintenance: A new measure for its assessment in immigrant families. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 6(5), 374-393. <https://doi.org/10.1080/13670050308667792>
- Tompkins, G. E. (2006). *Literacy for the 21st century a balanced approach* (4. bs.). Pearson.
- Uzuner, Y. (2005). Özel eğitimden örneklerle eylem araştırmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(02), 1-13. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000092
- Vreys, C., Ndungbogun, G. N., Kieboom, T., & Venderickx, K. (2018). Training effects on Belgian preschool and primary school teachers' attitudes towards the best practices for gifted children. *High Ability Studies*, 29(1), 3-22. <https://doi.org/10.1080/13598139.2017.1312295>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yuen, M., Chan S., Chan, C., Fung D., Cheung, W. M., Kwan, T., & Leung, F.K.S. (2016). *Differentiation in key learning areas for gifted students in regular classes. A project for primary school teachers in Hong Kong*. First Published May 19, 2016.

İncelenen lisansüstü tezler

- Alevli, O. (2019). Özel yetenekli öğrencilere bilim ve sanat merkezlerinde uygulanan Türkçe eğitimi: bir durum çalışması (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Alpüran Kocabıyık, N. (2015). İq'nun/zeka'nın 5-6 yaş çocuklarda alıcı dil ve ifade edici dil becerilerine etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ataş, M. S. (2021). Özel yetenekli ve tanılanmamış 4. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerinin incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bi, B. (2020). Öz düzenleyici strateji gelişimi modelinin özel yetenekli öğrencilerin yazma becerilerine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can Agaoğlu, F. (2016). Üstün yetenekli/zekâlı çocuklarda somut ve soyut anlamsal ulamların Türkçe ve İngilizce öntürleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erkan Süel, E. (2011). İlköğretim 1. Sınıf üstün ve normal zeka düzeyindeki öğrencilerin fonolojik farkındalık düzeylerinin okuma başarıları üzerine etkisinin karşılaştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, E. (2018). Üstün zekâlı birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma ve yazma hatalarının incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gider, B. (2019). Bireysel ve işbirlikli dijital öyküleme uygulamalarının üstün zekâlı öğrencilerin yazma performansına ve dil gelişimine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırklareli.

- İnnalı, H. Ö (2018). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin yazma sürecinde kullandıkları bilişüstü stratejilerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- İşlekeller Bozca, A. (2017). Üstün zekâlı öğrencilerde Türkçe koşt eğitim programının başarıya, eleştirel düşünmeye ve yaratıcılığa etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, M. (2019). Özgün içerikli etkinliklerin üstün yetenekli ve zekâlı öğrencilerin eleştirel okuma becerisine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mert, E. (2018). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin okuma sürecinde kullandıkları stratejiler üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Orhan Karsak, H. G. (2014). Bireysel ve işbirlikli blogla bütünleştirilmiş yazma öğretiminin normal ve üstün zekâlı öğrencilerin yazma performanslarına etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ökcü, M. (2019). Beşinci sınıf olağan gelişim gösteren ve özel yetenekli öğrencilerin okuma tutumları ve okuduğunu anlama becerilerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özcan, S. (2018). Beşinci sınıf normal ve üstün zekâlı öğrencilerin üstbilişsel düşünme, üstbilişsel okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, Ö. (2010). Üstün yetenekli öğrencilerde yaratıcı yazma çalışmalarının düzeyleri ilköğretim 6, 7, 8. Sınıf örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özsoy, Y. (2015). Özel yetenekli (üstün zekâlı ve yetenekli) ortaokul öğrencilerinde yazma kaygısı (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Saluk, N. (2017). Üstün yeteneklilerde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Taş, H. (2019). Bibliyoterapi tekniğinin üstün zekâlı/yetenekli öğrencilerin okumaya yönelik tutum ve problem çözme becerisine etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Tetik, T. (2020). Özel yetenekli ilkokul öğrencilerinin yazma becerilerinin desteklenmesinde dijital öyküleme etkinlikleri: eylem araştırması (Yayımlanmamış doktora tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Ünal, D. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile yazma eğilimleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- Üşenti Akça, Ü. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere uygulanan farklılaştırılmış Türkçe öğretim uygulamalarının etkililiğinin sınanması (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaylacık, A. (2014). Üstün yetenekli beşinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerileri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, N. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal becerilerinin dil etkinlikleriyle geliştirilmesine yönelik bir eylem (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Extended Summary

Introduction

Although the concept of giftedness has changed considerably over the years, it is well-known in society today and has attracted increased attention, especially in recent years. The foundations of the concept of giftedness are based on intelligence, and the issue has been addressed by such famous thinkers as Aristotle, Plato and Yusuf Has Hacib (Sak, 2010, p10). Although intelligence can be defined in many different ways, the most comprehensive description is the one put forward by Renzulli (2005): “The ability to perform all mental functions related to knowing such as grasping, generalizing, combining, criticizing, abstracting, analyzing, forming concepts, judging and drawing conclusions.”

Gifted students are better able to apply reason than their peers, and so develop better reading skills through their ability to make inferences, estimations and evaluations, and to maintain a critical perspective (Santrock, 2011; Robinson et al., 2014, p. 53). Previous studies have reported that the creative thinking skills of gifted children exceed those of their peers, and that they progress faster than them when the appropriate conditions are met (Neumeister, 2004; Robinson et al., 2014). Bisland (2004) claims that gifted students most frequently apply effective and critical listening skills, that their listening skills are at a higher level than their peers with normal development, and that it is extremely important to focus on listening skills when creating programs aimed at developing leadership skills. Gifted students outperform their peers in such areas as creative thinking, vocabulary and the effective use of language, all of which are related directly to speaking skills (Bisland, 2004). The advanced speaking skills of gifted students have also been reported to support the development of leadership, persuasion and other academic skills (Manning, 2006; Santrock, 2011).

The relationship between Turkish language education and other academic fields in the education of gifted individuals is quite high. In this regard, studies of Turkish education are extremely important for gifted individuals. The present study brings together studies in the field of Turkish education related to gifted individuals.

Method

A descriptive content analysis approach was adopted in the present study, with the aim being to identify the general trends in the studies in the field of Turkish education conducted with gifted students. To determine the criteria to be used in this research, a review of relevant literature was first made, based on which a criteria list was created for the graduate theses to be included in the research. The inclusion criteria for the postgraduate theses to be included in the research were: a) Being a study with permission to access the YÖK database, b) Inclusion of the author in the study group of gifted students, c) Covering a subject area related to Turkish education (For example, reading, writing, speaking, etc.), d) Searchable using the specified keywords. To apply the determined criteria, “gifted”, “gifted”, “special talent”, “reading”, “understanding”, “listening”, “speaking”, “Turkish”, “grammar”, “basic language skills” The YÖK database was searched using the keywords "four basic skills" and "linguistics" in different combinations, and a total of 24 postgraduate studies were identified, including 15 Master's and 9 Doctoral theses that met the study criteria, and included in the research.

Results and Discussion

An analysis of the distribution of studies by years reveals an increasing trend in 2015 and beyond, which may be attributed to both the increasing number of special education departments in our country and the increasing prevalence of private classes and BİLSEMs in schools affiliated with the Ministry of National Education.

Considering the distribution of the studies according to the source departments, most were carried out in Turkish Education faculties. The constructivist approach adopted in Turkish education since 2005 advocates that students shape information mentally rather than sourcing it from outside (Güneş, 2014). The student-centered approach of the constructivist approach forms the basis of Turkish education for gifted students (Matthews, 2000).

In an analysis of the studies conducted with special needs students, it is a pleasing finding that most included gifted students as participants. In the compilation studies identified in literature of other special needs student groups it can be seen that most are not conducted with the students with special needs themselves, but with a general preference for teachers, peers and parents (Bakkaloğlu, et al., 2018; Ceylan, Çetin & Karadaş, 2022; Görgün & Melekoğlu, 2019).

Another remarkable finding of the study is that the validity and reliability data of both the scales used and the analyses were not included in the examined theses. The absence of such data, which should be obligatory for scientific studies, reduces the quality of these studies (Büyükoztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2021).

An analysis of the study objectives reveals that most seek to identify the strategies used by gifted students when applying their reading and writing skills, and to compare these with those of their peers who do not show normal development. A comparison reveals that gifted students apply more strategies to their use of both their reading and writing skills than their normally developing peers. The ability of gifted individuals to store information, to question, to restructure, to imagine and to apply creative thinking explains the performance difference between them and their peers (Bickley, 2001; Mirman, 2003). Further analysis of the findings of the examined studies reveals the efficacy of the applied programs in increasing the reading and writing skills of gifted students beyond their existing levels. It has been stated in the literature that gifted students make a positive difference in courses thanks to the appropriate programs and increase the interest, skills and motivation of the

students in their fields (Leana, 2009; Vreys, Ndungbogun, Kieboom, and Venderickx, 2017; Yuen, Chan, Chan, Fung, Cheung, Kwan, and Leung, 2016).

In conclusion, there has been promising progress in the Turkish education of gifted individuals in our country, but to develop the studies in this field there is a need to reassign them from the Master's level to the Doctorate level, to increase the number of experimental studies, to address skills other than reading and writing, to increase the sensitivity of validity and reliability data, and to make comparisons with other types of special needs.